

Adaptační plán MŠ Bystřička

Jednou z podmínek naplňování cílů předškolního vzdělávání, které jsou pro většinu mateřských škol vymezeny a charakterizovány v RVP PV, je možnost postupné adaptace nově příchozích dětí na prostředí mateřské školy a situace, které s touto zásadní změnou v životě dítěte souvisejí. Mateřské školy by proto měly ve svém školním kurikulu tuto problematiku vzít v úvahu, a to např. vytvořením programu postupné adaptace, v němž specifikují konkrétní možnosti školy, své záměry ve vztahu k problematice, metody a prostředky, kterými mohou nejen částečně naplnit jednu z podmínek předškolního vzdělávání, ale především mohou pomoci dětem v jejich nelehkém přechodu z prostředí rodiny do MŠ. Možnou inspirací či podnětem pro vytvoření vlastního adaptačního programu by mohl být již zpracovaný a po dobu dvou let ověřovaný projekt, který se osvědčil v praxi. Projekt jako takový není neměnným a trvalým plánem, vyvíjí se a je obměňován na základě zkušeností, doporučení a nápadů pedagogů mateřské školy, kteří jsou jeho hlavními realizátory.

Záměry projektu ve vztahu k rodině dítěte:

- přiblížit mateřskou školu rodinám s dětmi, které se připravují na zahájení docházky, aby se rodiče dostatečně seznámili s prostředím školy, s pedagogy i ostatními dětmi a jejich rodiči
- seznámit rodiče s problematikou přechodu dítěte do nového prostředí, s režimem v mateřské škole a zprostředkovat jim dostatečný informační a poradenský servis

Záměry projektu ve vztahu k dítěti:

- umožnit dětem, které budou navštěvovat mateřskou školu, postupné a nenásilné seznámení s novým prostředím ještě před začátkem docházky
- seznámit děti s dospělými osobami, se kterými se budou v mateřské škole setkávat, vzbudit pocit bezpečí, důvěry a omezit obavy dítěte
- umožnit dětem kontakt s vrstevníky

Úkoly pro ředitelku mateřské školy:

- seznámit pedagogy se záměry projektu, využít jejich návrhů a doporučení vztahujících se k vytvoření a následné realizaci projektu
- zajistit možnosti vzdělávání pedagogů v této problematice
- společně s ostatními pedagogy se aktivně účastnit připravovaných aktivit a přispět k jejich zdárnému průběhu
- zařídit aby na ranní směně byly obě dvě třídní paní učitelky
- pro rodiče nastupujících dětí sjednat první informační schůzku před začátkem školního roku a vytvořit informační list, který bude obsahovat všechny potřebné údaje a základní informace a bude předáván vždy při jejich první návštěvě v mateřské škole

Úkoly pro pedagogy mateřské školy:

- prohloubit si znalosti vývojových specifíků dětí v předškolním věku (+ i dětí 2letých)
- zúčastnit se vzdělávacích akcí s tematikou vývoje předškolního dítěte a procesu adaptace, komunikativních dovedností a jednání s lidmi
- napomáhat zajištění jednotlivých akcí a aktivně se jich účastnit

- promyslet a vytvořit si hierarchii opatření vhodných k minimalizaci adaptačních problémů dětí nastupujících do mateřské školy vzhledem k dítěti
- umožnit rodičům postupné zvykání jejich dětí v dostatečném rozsahu a doporučit jim nejvhodnější řešení s ohledem na potřeby dítěte
- individuálně rodiče dostatečně informovat, poskytovat jim odborné rady a doporučení vztahující se k bezproblémovému vstupu jejich dítěte do mateřské školy, a to na maximální možné profesionální úrovni
- konzultovat s kolegyněmi, popř. s psychologem a dětským lékařem závažnější problémy v adaptaci konkrétních dětí

Opatření k minimalizaci adaptačních problémů

Den otevřených dveří

Den otevřených dveří (před zápisem do MŠ) umožní dětem a jejím zákonným zástupcům seznámit se s prostředím mateřské školy, seznámit se s paními učitelkami v jednotlivých třídách a přítomnost dětí obdobného věku. Při této aktivitě je vždy přítomen pedagog, který zajišťuje dohled a věnuje svou péči dětem i reaguje na dotazy rodičů, popř. zprostředkovává kontakt s ředitelkou školy.

Postupné zvykání dětí na pobyt v MŠ

Rodičům je nabídnuta možnost setrvání s dítětem ve třídě v prodlužujících se intervalech v dopoledních hodinách. Dítě se tak seznámí s různými aktivitami ve třídě (volná hra i řízené činnosti, pobyt venku apod.). V případě, že se dítě zapojí do činností ve třídě a přítomnost maminky již není nezbytně nutná, je vhodné po dohodě s dítětem na určitou nepříliš dlouhou dobu jej ponechat v mateřské škole samotné. Toto postupné zvykání na nové prostředí přechází na dopolední docházku dítěte, pokud to pracovní režim rodiny dovoluje. Doba zvykání je rozdílná a je vhodné ji přizpůsobit potřebám dítěte.

Schůzka s rodiči

Setkání s rodiči nově přijímaných dětí je vhodné zařadit na závěr předcházejícího školního roku. Rodiče tak mají možnost s dostatečným předstihem reagovat na požadavky a doporučení školy. Náplní této schůzky je podrobné informování rodičů o provozu mateřské školy a jednotlivých tříd, o denním řádu a školním stravování, finančním zajištění docházky dítěte, režimu odhlašování dětí, aktivit MŠ apod., důležitá jsou doporučení týkající se adaptace dětí, jejich vybavení vhodným oblečením a obutím atd. Součástí této schůzky je vhodná návštěva psychologa, který zaměří svou pozornost na problematiku vývoje dítěte ve věku tří let a upozorní rodiče na úskalí přechodu dítěte do prostředí mateřské školy, doporučí kroky vedoucí k minimalizaci adaptačních problémů ve spolupráci s pedagogy MŠ. V závěru schůzky je dán prostor dotazům rodičů, a to i s možností individuální konzultace s psychologem i pedagogem mateřské školy.

Informační letáček

Při první návštěvě mateřské školy je vhodné poskytnout rodičům základní informace o škole nejen ústní formou. Tuto funkci plní dobře informační letáček, který by měl obsahovat tyto informace:

- adresa a název mateřské školy, telefonní čísla, emailová adresa, odkaz na internetové stránky MŠ, kontakt na ředitelku školy
- provoz mateřské školy a jednotlivých tříd
- denní režim s rámcovým časovým rozmezím
- doporučení rodičům týkající se oděvu dítěte a jeho doplňků
- popis osobních věcí, které bude dítě v mateřské škole potřebovat
- aktivity mateřské školy, které mohou rodiče využívat

Poradenská služba

Vzhledem k heterogennímu složení skupin dětí ve třídách by měly být všechny učitelky připraveny reagovat na dotazy rodičů k aktuálním problémům jejich dětí. Důležitá je profesionální úroveň v oblasti odborných znalostí i využití jejich dlouholetých zkušeností. Vhodným doplněním je nabídka odborné literatury vztahující se k aktuálnímu problému. V případě přetrvávání výrazných obtíží dítěte je vhodné doporučit rodičům návštěvu psychologa.

Vzdělávání pedagogů

Prohlubování dosavadních znalostí a získávání nových informací je důležitou součástí realizace tohoto projektu. Hlavní důraz je kladen na samostudium odborné literatury vztahující se k problematice adaptace, vývojových zvláštností tříletých dětí a komunikativních dovedností pedagoga ve vztahu k rodičům. Pokud je v této oblasti realizován vhodný seminář, je dobré se ho zúčastnit. Výstupem studia by mělo být vytvoření vlastní hierarchie opatření vedoucích k minimalizaci adaptačních problémů dětí, její zdokonalení s využitím nově načerpaných poznatků a realizace v praxi.

Minimalizace adaptačních problémů – individuální přístup

Důraz na spolupráci s rodinou

Navázání dobrého partnerského vztahu s rodinou dítěte a získání její důvěry je základní podmínkou dobré spolupráce. Během prvních setkání a pobytu maminky s dítětem v mateřské škole je vhodné získat potřebné informace o dítěti, jeho vývoji a zdravotním stavu. Operativně řešit vzniklé problémy vždy s ohledem na dítě a jeho rodinu a pokusit se přiměřenou formou poskytnout rodině dítěte odborné poradenství, využít dlouhodobějšího kontaktu s rodiči k jejich seznámení se záměry školy a jejími aktivitami.

Dvě učitelky ve třídě od ranních hodin

V prvním týdnu školního roku je vhodným řešením přítomnost obou pedagogů ve třídě již od ranních hodin, aby nově příchozí osoba nepůsobila na děti stresově. Zkušenosti ukazují, že děti hůře přijímají osobu, která k nim přichází během dne a preferují učitelku, na niž si již částečně zvykly v průběhu ranních hodin.

Empatický přístup

Citlivé přijetí, klidné vystupování, tolerance a vcítění se do situace dítěte, je základem pro získání jeho důvěry a zmírnění jeho obav z nového prostředí bez přítomnosti rodičů. Empatický přístup zahrnuje i další formy přístupu k dítěti a je třeba ho uplatňovat ve vztahu ke všem dětem k docílení jejich pozitivního vztahu k mateřské škole a posilování jejich osobnosti. Tento

přístup k dítěti je důležitým aspektem získání důvěry a navázání partnerské spolupráce s nimi, protože postoj učitelky a její chování k dítěti je pro rodiče vždy podstatným.

Realizace projektu je postavena na týmové spolupráci všech pedagogů mateřské školy a předpokládá jejich osobní zaujetí, orientaci na potřeby dítěte, dobrou znalost problematiky a zpětnou vazbu v hodnocení celého projektu i vlastní práce. Odměnou pro všechny pedagogy mohou být výsledky jejich snažení, které se promítnou především v omezení adaptačních problémů nově nastupujících dětí a v navázání užšího partnerského vztahu s jejich rodinami.

V Bystřičce dne 25. 8. 2024, zpracovala Bc. Lucie Koňářiková – ředitelka MŠ Bystřička

Adaptační plán MŠ Bystřička nabývá účinnosti ode dne 2. 9. 2024